



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Preceptoriu[m] Domini Gotscalci Hollen de ordine Heremitarum sancti Augustini

Hollen, Godescalcus

Nurmberge, 1521

VD16 H 4471

Sabbata sanctifices.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-30748](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-30748)

## Preceptum Tertium

**E** Mutine in Italia: q̄ vnus fuit tantum desperatus de p̄ ditiōe denarioꝝ: q̄ ter se suspendit: sed in p̄mis duabus vicibus a vicinis fuit liberatus. In tertia dānatus. Secūsdus iussit vxorem ⁊ filios ire dormitum ⁊ cōgregauit multitudinē lignoꝝ ⁊ strami nū: ⁊ incendit vt se ⁊ om̄ia cremaret. Sed auxilio vicinoꝝ fuit liberat⁹. Terti⁹ ascendit murum ciuitatis: ⁊ affuit demon in specie griffi: subito ducens eū cū corpe ⁊ ania in baratrū inferni. Aliud exemplum scribit Cyrillus in eplis ad beatū Augustinū de miraculis beati Hieronymi de quodā nepote suo Rufus nomie: qui i decimo octauo anno de corpore exiuit. Eo mortuo rogauit b̄m Hieronymū: vt quid nepoti suo acciderit reuelaret. Gloriosus Hieronymus eius annuens precibus eo orante die quadaz hora nona tant⁹ fetor euenit q̄ naribus nullaten⁹ poterat tolerari. Hic cum cogitaret vnde tantus esset fetor: eleuatis oculis sursum vidit super verticem nepotē suum igneis cathenis circūligatum ad instar foinacis que flāmas fetidissimas erūpebat. Ad hāc visionem territus cepit perquirere voce tremebūda si ipse esset nepos suus. Respondet. Utinam nunq̄ fuissem. Nam tam diris cruciatibus non essem deputatus. Nunc scias me tartareis mansionibus perpetuis temporibus permansurum. Qui tandem ab eo interrogauit: cur fuisset damnatus. Respondet. Pro nulla scias me causa fore damnatum: nisi quia in ludis maxime delectabar. Et q̄a in morte accepta penitentia: quā stulta ignorātia sua debet postposui cōfiteri: diuinā nō merui adipisci veniam. Hec dicens ab illius oculis euauit: ⁊ horribilis fetoris idē māsit: vt nullus auderet intrare. ¶ Aliud exemplum ponit ibidem dicens. In samaria quindecim nondum expletis diebus: dum quidam miser ludens quasi omnia que habere poterat consumpsit gloriofum nomen Hieronymi cepit ausu temerario blasphemare. Quem vix finientem verba videntibus ⁊ stupentibus cunctis: mox e celo fulmen veniens interemit. ¶ Aliud exempluz ibidem. Tribus alijs in tyro ludentibus hoc accidit: dum illi vellent incipere lude-

re ludū suū dixerunt. Quamcūq̄ vis exercere Hieronymus vim exerce: quia te inuito ludum istum terminabimus. Quo quidem p̄mordiato se terra apertens illos solum absorbit: vt ex eis amplius nil fuerat visum.

¶ Sabbata sanctifices.

**T**ertiu p̄ctm quo violatur sabbatum cōmuniter est saltatio ⁊ chorea: dicente cañ. de cōse. dist. iij. ca. Irreligiōsa cōsuetudo est quā vulgus p̄ sc̄toꝝ solēnitates agere cōsueuit. Populi q̄ debent diuina officia attendere: saltatiōib⁹ turpibus inuigilāt cantica nō soluz mala canentes: sed officijs religiosoꝝ perstrepiūt. Hec etē vt procul ab oib⁹ puittijs depellantur iudicio sacerdotuz cōmittant. Hō dicit Aug. i li. de decē choridis. Abelt⁹ inquit facere in agro suo aliquid vtile q̄ in theatro seditiosus existeret. Et melius femine eoz die sabbati lanā facerēt: q̄ tota die in neomenijs suis saltarent impudice. Hec Aug. Itē de psē. di. iij. c. Qui die solenni pretermisso ecclie p̄uctu ad spectacula vadit excōmunicet. Idē d̄r. L. de fer. le. dies festos maiestati altissime dedicatos nullis volumus voluptatib⁹ occupari. Sequit̄ ibides. Nihil eodē die sibi v̄dicet scena theatralis circense certamē aut femiaz lachrymosa spectacula. Querit̄ vtrū chorizare in dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis sc̄toꝝ sit p̄ctm mortale ⁊ violatio sabbati: Circa q̄d notādū q̄ chorizare non est de se malū siue illicitū siue fiat post cantū hūanū siue post ludū instrumentoz musicaliū: q̄d ptz Exo. xv. vbi d̄r. Eūpsit maria p̄phetisa tympanū i manu sua egresseg sunt mulieres post eā cū tympanis ⁊ choris dicētes. Cantem⁹ dño gloriose ⁊ c̄. vbi ptz q̄ iuserūt cū instrumentis musicalibus ⁊ duxerūt choreas: q̄d fecerūt ad laudandū deū: q̄a fuerūt liberati a captiuitate egyptiaca: ⁊ eozū inimici fuerunt submersi in mari rubro. Secūdo hoc ptz exemplo filie Septe: de qua Iudicū. xj. d̄r q̄ filia vnigenita Septe occurrit patri suo cum tympanis ⁊ choris cantās in instrumentis musicalibus ⁊ chorizans cū virginib⁹ suis cum p̄ eius rediret ⁊ expugnasset filios amon ⁊ talis nō reprehendit̄ in sacra scriptura.

**T**ertio patet hoc exēplōf acre scripture. s. ex p̄mo Reg. xviii. q̄ cū Dauid reuerteref de pugna: ⁊ interfecto Goliath phylisteo ferret caput ip̄sū abscissum a trunco in hie rusalē. Egresse sunt mulieres de vniueris vrbibus israel cantantes choreasq̄ ducentes in occursum regis Saul laudantes at q̄ dicētes. Saul percussit mille: ⁊ Dauid de cem milia. Quarto patz hoc idem. ij. Regū. vi. Cū Dauid duxit arcā dñi in ciuitatem suā: tunc ipse Dauid pcutiebat in organis armigatis: ⁊ saltabat totis virib⁹ ante arcam dñi: ⁊ tamen de illa chorea nō est reprehensus: sed laudat⁹. Quia cū mycol filia Saul Dauid de tali chorea reprehenderet dicēs. Quis glisus fuit hodie rex sicut vn⁹ de scurris. Rñt Dauid. Quis dñs quia ludam añ dñm ⁊ vilior fiam q̄ elegit potius me q̄ patrem tuū. Et de post facta est m̄hycol sterilis ppter hoc q̄ regē derisit. Quinto patz Luce. xv. de filio pdigo reuēto: q̄ p̄ su⁹ cū amicis suis cecinit symphoniam ⁊ choros. Sed sciēdū ad hoc q̄ homo chorilet sine pctō: req̄runt septē: sicut pōt elici ex dictis Bonauenture ⁊ Alberti magni: ⁊ alioz doctorz circa di. xvi. quarti sentē. ⁊ ex dictis autoris summe stutum ⁊ p̄sani. Requirit p̄mo: q̄ chorifans sit persona secularis. Non em̄ sp̄ialibus personis et religiosis monachis aut monialibus: p̄sbyter⁹ aut clericis licet chorifare. Luceus causa prima est: quia chorifare ⁊ ludere ⁊ iocari non decet spirituales personas quia sunt electi in sortem domini ⁊ ministerium dñi. vt patet. xxi. di. c. clericos. Secunda causa est: quia per hoc scandalizantur facilliter seculares. Videant ergo ille mulieres cum chorifant cum monachis ⁊ p̄sbyteris quantū peccent. Et etiam illi viri qui chorifant cum monialibus ⁊ faciūt de claustro theatrum. De hoc enim tripudat diabolus ⁊ gaudet totus exercitus diabolozum. ¶ Secundū est: q̄ chorifent solum viri mutuo seozum a feminis: ⁊ femine seozum a viris. Ex hoc patet i exemplis supra positis: quia ibi non legitur vir os se miscuisse cum mulieribus. Ideo Ero. xv. dicit. Sumpsit ergo m̄baria tympanum in manu sua: ⁊ egresse sunt omnes mulieres post

eam. Ibi non legitur: q̄ vtri egressi sunt post eam: neq̄ etiam cum Dauid saltauit ante arcam: legitur q̄ habuit mulierem secum. Ratio huius est: quia dicit Hieronymus in quadam Omelia. Nō credo inquit viro si dicat se illesum euasisse a spectaculis talium: cuz Dauid eo q̄ vidit Bersabee prouocatus sit ad adulterium. vt patet. ij. Regum. xi. Si ergo solus visus pcurauit regem dauid ad libidinem quantū non debent puocare cantus tactus oscula amplexus mulierum chorifantiū: ⁊ impudice cogitationes ⁊ visus: cū dñs dicat m̄bat. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendā eam tam mechatus est eam in corde suo. Secundo hoc idem patet: quia periculū est se dare voluntarie ad pugnam: vbi inimicus. s. diabolus multos habet gladios ad occidēdum. Sed diabolus habet multos gladios in chorea ad iugulandum animam viri ⁊ econtra tot. s. quot ibi sunt mulieres pulchre ornate: ⁊ quelibet illaz est gladi⁹ diaboli: mediante quo occidit virum sp̄ialiter in anima. Et si non potest ope facit saltem voluntate. Vñ Hiero. Gladius igneus est sp̄s mulierū. Similiter piculosum est bellare cum inimico: qui habet gladiū extractū extra vaginā: m̄to piculos⁹ est si habz multos gladios euaginos. s. pallia ⁊ super tunicalia remouendo ⁊ denudando se ⁊ pepla deponendo vt collum videat etia vsq̄ ad māmillas: tunc fortius incitant viros ad luxurias. Eodē modo est de viris q̄ aliquñ satis impudice se denudant vsq̄ ad ioppas: in quibus coram mulieribus chorifant. ¶ Tertius est q̄ requiritur ad choream: q̄ nō vtaf turpibus aspectibus ⁊ gestibus inordinatis lasciuis aut luxuriosis p quos p̄rimus possit puocari ad luxuriā alias peccat mortaliter. Ideo dicit m̄bat. xviii. Qui scandalisauerit vnum de pusillis istis qui in me credūt: expedit vt suspendatur mola asinaria in collo ⁊ c. ¶ Quartum est q̄ sit post musicā aut cantū qui non sit turpis aut de re mala: sed debet esse de re bona ⁊ virtutibus aut bonis moribus: sicut patuit de sorore moyfi ⁊ oibus de quibus supra dictū est. Ex his patet q̄ nō sunt licite choree que fiunt post musicā aut cantū

## Preceptum Tertium

**E**tū q̄ sūt de re turpi sicut est luxuria in quibus laudat̄ amor carnalis aut alia opera diabolica. ¶ Quintum est q̄ choriset ex bona intentione et ppter aliquē finem bonum scz cā recreationis cuius indiget v̄l vt laudet deū vel vt regratiet̄ deo sup̄ aliq̄ bñficio sibi p̄stīto. vtz de maria sorore moȳsi et alijs. Si em̄ chorea fit ppter malum finez tunc est mala: vel cū quis chorifat ppter malam laudē. s. vt laudē: q̄a scit bene chorifare. Si r̄ si facit ppter hoc vt aliquem puocet ad iram vt sic habeat occasionē ledendi eū. Sepe em̄ aliqui stulti et vindictiui hoies occasionē contra primū suū habentes q̄runt talē occasionē in chorifando et sic puocant eos ad iram: et inde aliquando sequuntur homicidia: sicut fieri solet in dedicationib⁹ ecclīaz vel vt primum ad libidinē instigent. Sicut heu cōter nunc fit inter iuvenes mulieres et viros que mutuo sūt philocapti. Similit̄ si fieret hō: vt honor vel reuerentia idolo exhibeat: qualis fuit chorea filioz israel chorifantes circa vitulū. De quo Exo. xxxij. Ideoq̄ vocatur dancz in n̄ra lingua: q̄ de tribu dan fuerūt pncipaliores in illo peccato: et tale est grauissimū pctm̄. ¶ Sextū est q̄ hō debet chorifare: vt non ex sua chorea sequat̄ aliq̄ malū: vt sunt odia: rixē et lesiones: homicidia et scandala pessima proximorum: aut abortus mulierū que aliqui saltant cum tanta violentia q̄ faciūt abortum: et fetus morit̄ et damnat̄ vel mulier iuencula infirmat̄. Aut vetule q̄ aliqui saltant q̄ tacēt lecto octo dieb⁹. Si etem̄ ista mala sequi possent esset pctm̄. ¶ Septimū est q̄ non fiat chorea i locis sacris. vt p̄t̄ extra de cel. missa. c. graui. in cle. q̄ nō est chorifandum in cimiterijs et in locis sacris vel q̄ non fiat chorea in dieb⁹ festiuis. Si in his diebus chorifant vel etiā tpe tristitie peccant mortaliter: sicut patet supra in pncipio de cōse. di. iij. c. Irreligiosa cōsuetudo est et c. nota. s. Et totiens violat̄ sabbatum quotiens cōmittunt̄ ibi pctā mortalia: sicut cōter nunc fit. Istis septē cōditionib⁹ nō obseruatis imo ibi cōmittunt̄ om̄ia peccata mortalia. Naz̄ ibi est sup̄bia q̄ est initū ois pcti: ppter quā lucifer celuz pdidit: q̄ non

ex humilitate solent hoies chorifare nunc: sed magis ex elatione: et pulchre se ornant cū vestib⁹ et appetūt alijs p̄ferri et cōtemnunt alios nō hñtes preciosas vestes. Etiam appetunt chorifare cū magno et nobili aut pulchro: et de hoc gloriāt̄ et aliquādo q̄runt vanam gloriam mutando vestes suas in eadem chorea. Et aliquando mulieres faciunt monstra quia caput ornant vestibus viroz. s. caputijs et mitris virozum: et corpus cū vestibus mulierum: immo q̄d peius est aliq̄e iduūt simplr vestimēta viroz: et econtra viri induūt vestimenta mulierum. De quibus nota in sermone precedenti. Insup̄ se ornant cū coloribus vt pulchriores appareant ceteris: et sic habēt super se signū diaboli. Sequit̄ ergo q̄ sunt filij diaboli. Secundo est ibi inuidia: quia si vna psona plus honoratur et habet meliora vestimenta: tūc ceterē persone quādoq̄ ei inuidēt. Vel si chorifant cū illa et non cū eis: tunc inuidēt: vel si melius chorifat q̄ ipse. Tertio ibi cōmittit̄ luxuria. Nam tales chorifantes et pulchre se ornantes plurimoz corda videntū ad luxuriam et malā cōcupiscētā accendūt. vtz Mat. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendam eam: iam mechatus est eam i corde suo. Quarto ibi est auaritia: q̄ talia ornamēta vestiuoz non hñtes sepe cōtra deū affectāt tales vestes et pulchritudinē: et hoc ad malū finē peccādi. Quinto est ibi ira: q̄ sepe irascuntur q̄ vna psona pl⁹ p̄ferat̄ i chorea q̄ ipse. Itē ibi est accidia q̄ ad cultuz dei: sunt em̄ celeres ad feruēdū diabolo. Naz̄ fistulatores sunt cantores diaboli et chorifantes sunt monachi et montales diaboli: sicut monachi et montales cātantes horas suas scilicet matutinas: missam et vesp̄as: et sic de alijs. Unde recitat̄ Guilhelmus lugdunē. diffiniendo choream sic dicēs. Choreā est circulus cui⁹ centrū est diabolus: et circūferētia angeli eius: ergo astantes sunt angeli diaboli. Et sic patet q̄ om̄ia ista pctā mortalia cōmittunt̄ in festis si q̄s chorifat in festo. Est ergo minus malū arare in sabbato q̄ chorifare: quia q̄ laborat simpliciter peccat frangendo sabbatum. Sed chorifans cōmittit oia pctā mortalia: tales deum rur

**A** sum crucifigunt. **C**ubi notandum qd sex sunt in chorea que requirunt ad arte bene chorifandi. Primo si vultis bene chorifare & in hoc diabolo bn placere & damnationez aie incurrere: tunc debetis alte saltare. Et hoc id vt eo pfundius ad infernum cadere possitis. Quia sicut dicit Aug. quilibet saltus qui fit in chorea est saltus in pfunduz inferni. Jo quanto altius in chorea saltaueritis tanto profundius ad inferna cadetis. Et magna stulticia e sic saltare: immo si videres aial butu: equu: vaccam vel asinu sic saltare tunc diceret qd esset aial brutum & fatuum. Sed tu es animal ronale & assimilas te hirco vel alio aniali irronali: contra dictuz ps. qui ait. Nolite fieri sicut equus & mulus: in quibz no est intellectus. Ergo si non vultis ad infernu cadere: sed celu ascendere fugite choream & caueatis vos ab illa. Et hoc est cosiliu: qd multo melius est cu deo & sanctis in celo regnare qm in inferno cu demonibus & damnatis eternam penaz sustinere. Secundo requiritur ad choream: qd brachia late extendant vt choream faciant: & hoc vt Jesu chriso irreuerentia & irrisionem seu cotemptum facere possint. Quia talis extensio brachiorum signat extensionem chri in cruce: qd fuit expansus qd omnia ossa sua poterant dinumerari. dicete ps. Dinuerauerunt oia ossa mea. Item omnes vene in suo beatissimo corpore fuerunt extense. Et sic misericordiam dei derident & iusticiam dei contra se excitant. Ideo qd no vultis ex iusticia dei codenari: eius misericordiam nolite irridere: & caute a chorea. Item quotienscuqz deuoti homines manus suas leuant: toties deo sacrificiu manu suaz offerunt. dicente ps. Eleuatio manu meaz sacrificiu vespertinu. Sic econuerso chorifantes quotiens manus suas extendunt diabolo sacrificiu offerunt & seipos. vn Bernar. i psona chri dic. Ego te acqsiui manibus crucifixis: & tu te cosumis manibz diabolo dedicatis. **T**ertio qd requirit ad choream est caput erigere & alta voce cantare: & hoc signat inclinationem capitis chri in cruce. **M**ath. xxvij. Clamas voce magna emisit spiritus. Pre cuius voce mota est terra: petre scisse sunt;

sol obscuratus est. Et tali clamori christi fit magna irreuerentia per talem cantu & sonitu stimularu miserabilis & horribilis clamabunt & lugebunt in inferno dicetes. **A**e ve ve qd vnqz natus sum. **M**elius mihi esset si natus no fuisset: maledictus sit veter qui me pctorem portauit. Per secundu ve clamabunt sup se & sup propria membra sua dicentes. **A**e vobis pedes mei maledicti: qui me miseruz portastis qd per magnu & malu gressum & saltu illicitos celi tanuam clausistis mihi. **A**e vobis manus cur per malum tactu & illicitam extensionem corona glorie me priuastis. Nam propter vos duco ad ignem de quo nunqa egrediar. **A**e tibi maledicta lingua quata mala mihi fecisti: qd turpia verba protulisti: & frequenter illicitos cantus cantasti. **O** maledicti oculi: qui per illicitum visum dei viside me priuastis: & nunqz vnquam lachrymam p peccatis meis fudistis. **I**am incipit fletus miserabilis & intolerabilis coram oibz demonibus & damnatis. **A**e tibi cor qd mihi dedisti: qd tuis cogitationibus malis & illicitis eternis gaudijs me priuasti. **T**ertium ve clamabunt: dicentes. **A**e pre amaritudine: ve pre multitudine: ve pre eternitate penarum. **Q**uartum qd ad choream requiritur est: qd cu manibz se firmit teneat & cu manibus & brachijs se inuicem teneant & amplectuntur ne chorea de facili corumpatur. Et hoc signat qd ideo fieri debeat: vt diabolus eos firmit teneat in manu & ptate sua. Nam i chorea existetes sunt in ptate diaboli: quia sunt i seruitio eius. Et iste diabolus vocatur schickendantz. quia recipit te i potestate suam cum accedis in chorea. Sed dices si chorifans est i potestate diaboli: cur no statim diabolus exercet potestatem suam in talem hoem? **R**is qd hoc libenter faceret si deo omnipotes hoc permetteret. **U**n legif qd in epatu cameracensi quedam puella choreis & cantilenis assidua erat: que ppter pulchritudinem corporis sui multos ad mala cocupiscencia alliciebat. **Q**ua semel cantantem in chorea confestim turbo rapuit: & in altum deferentes spūs maligni crudeliter verberauerunt: & diuersis flagellis diuersimode flagellabant. **I**ctus qdem audi

## Preceptum Tertium

**E**bant plurimi sed videri non poterant: fletem puellā audierunt et clamantē. Et post modicū interuallum cecidit mortua nimis horribilis ad videndum: quia collum eius et oia membra eius fuerūt crudeliter fracta.

**¶** Quintū est quod pulchre se ornāt. Nam caput eorum cū coronis caputijs et pepelis et corpus cum varijs indumentis et signat ut chorifantes deformiores et nigriores et diabolo similiores in inferno fieri possent. Nam quanto plus caput ornant cum coronis et corpus cū indumentis: tanto oportet eos habere penas in inferno: quia quelibet tunica superflua et quelibet color varius specialem penam habebit in inferno. Et sicut christus fuit coronatus spinea corona: sic in signum et derisionē christi ornāt capita sua.

**¶** Sextū quod requirit ad choreā ē: quod habeat multos circūstantes in signum quod habet demones circūstantes qui intantū peccāt sicut chorifantes. Nam ipsi occasione dāt chorifandi: quia si circūstantes non aspicerēt: tūc ipsi non chorifarent. Insuper eis placet chorea et in ea delectant: alias non aspicerent: de quo grauitur in inferno torquentur.

**¶** Quia in quo membro saluator plus offendit in eodē grauiter offensor torquebit. Unde patet quod antique vetule que circūfident choreas: potius deberent intrare ecclesias vel camereas suas: et cōsiderare sua peccata preterita et in iuuentute cōmissa quod ibi sedere circa choream et peccata sua augmentare. Etiam et tertio per hoc quod astant approbāt choreā tam licitam et non redarguūt: quod tūc sicut modo fit ē illicita.

**¶** Quarto peccant ergo astantes in hoc quod considerant dispōnes verba et mores chorifantū. Et tūc ex his sic cōsideratis iudicant chorifantes: quod est contra euāgelium. **Lu. vi.** Nolite iudicare et non iudicabitur vobis: nolite cōdēnare et non cōdēnabitur vobis.

**¶** Item quanto puocāt ad malas cogitationes et ad libidinem et sic philocaptant. Sed alii qui volūt se excusare a peccatis suis dicentes.

Quod ante centū annos hoīes chorifauerūt: sic et hodierna die merito facere possunt.

**¶** Bñr quod aī centū annos hoīes intrauerunt infernū: sic et adhuc hodierna die faciunt.

**¶** Quia mala cōsuetudo non excusat peccatū: imo quāto diuturnior tāto periculosior: pro-

ut dicitur. **xxiii. q. i. c. scisma.** Plaga est videri-  
cta huius peccati. vtz tā in veteri quā in nouo  
testamento. In veteri patet **Exod. xxii.**  
vbi dicitur. **Lū** descendisset moyses de monte  
synai et portasset secum duas tabulas lapideas  
et vidit vitulum et choros: iratusque  
valde percussit tabulas lapideas et cōfregit  
eas. Deinde assumptis secum filijs leui inter-  
fecit. **xxiii.** milia hoīm. In nouo patet  
**Matth. vi.** quod saltatrix herodis fecit ampu-  
tari caput Joannis baptiste: qui tāte san-  
ctitatis fuerat quod eum dominus per se cōmenda-  
uit dicens. Inter natos mulierum non sur-  
rexit maior Johanne baptista. De plaga  
illius patet in speculo historia. **li. xxvi. ca. x.** quod  
anno domini. **MD. c. xiiij.** tempore herici secū-  
di imperatoris cōtigit in quādam villa saxo-  
nic vbi erat ecclesia sancti magni martyris  
In qua in vigilia natalis domini Robertus  
presbyter quidam primam missam in nocte  
inchoauerat. Et in cimiterio Robertus  
quidam cū. **xviiij.** sodalibus viris quinde-  
cim et feminis tribus choreas ducens et cā-  
tilenas seculares perstrepētes: ita quod sacer-  
dotem impediebant ut ipse eorum verba in-  
tra missarum solennia inuitus resonaret. Ille  
mādat eis ut tacerēt. Quo neglecto im-  
precatus est eis dicens. Placeat deo et san-  
cto magno: ut ita cantantes permaneat vs-  
que ad annum. Et verba pōdus habuerunt.  
Filius presbyteri Joannes nomine sorore  
suā cantantē per brachium arripuit et statim  
illud a corpore euulsit: sed gutta sanguinis non  
exiuit. Illa vero toto anno cū ceteris per-  
mansit sic choreas ducēs et cantans et plu-  
uia non cecidit super eos non frigus non calor  
non fames: non litis: non lassitudo eos affe-  
cit. Indumenta et calceamenta non sunt at-  
trita: sed quasi vecordes cātabant. Primum  
vsque ad genua deinde vsque ad femora ter-  
re dimersi sunt. Fabrica tecti aliquando  
super eos nutu dei erigebatur ut pluuia  
arceret. Quoluto anno Helibertus colo-  
niensis episcopus eos absoluit a nodo: quo man-  
nus eorum ligabantur et ante altare sancti magni  
reconciliauit eos. Filia autē presbyteri cū  
alijs duabus continuo exanimata est: ceteri  
autē cōtinuis primis tribus noctibus dormi-  
erunt: et alij postea obierunt: et miraculis vt

**A** ferf chonfcauerunt q; valde penituerunt  
hec in Speculo hiftoriali.

**S**abbata sanctifices.

**T**ertio modo exponitur illud prece-  
ptum. Memeto vt diem sabbati san-  
ctifices: id est vt illa die purissime cō-  
templationi ⁊ perfecte quieti mentis po-  
tissime intendas ab omnibus mundanis oc-  
cupationibus te subtrahendo ⁊ cultui di-  
uino vacādo: ⁊ singula dei bñficia ptractā  
do deuotissime: eiq; regratiando. fm̄ illud  
Esaie. Miserationum dñi recordabor: lau-  
dem ei⁹ dicam p oibus que reddidit nobis  
dñs de⁹ nr̄. de his dicit Orige. sup Exod.  
Si desinas inq̄t ab oib⁹ secularib⁹ opibus  
⁊ nihil mundanū geras: sed spūalib⁹ opti-  
bus vaces: ad eccliam cōuenias: lectioni-  
bus diuinis aurē pbeas: ⁊ de celestibus co-  
gites: ⁊ de futura spe sollicitudinem geras  
venturū iudiciū p oculis hēas: non respici-  
ens ad pñtia ⁊ vñsibilia. Hec est cōuersatio  
sabbati chřtiano. hec Orige. Forte diceret  
aliq; Paup sum: tantuz hēo laborare pro  
oibus indigentis q; bene obliuiscar cōtem-  
plationis ⁊ orōnis. Huic rñdeo q; talis  
debet diligenter addiscere an sua occupa-  
tio maior sit q; illi⁹ eximij regis dauid q; ha-  
buit regnū latissimum ⁊ terras plurimas  
gubernare: q; tñ de seipso dicit. Heditatio  
cordis mei in cōspectu tuo semp. Et alibi.  
Septies i die laudē dixi tibi. Circa qd̄ est  
notandū q; in veteri lege qnq; solebant fie-  
ri in die sabbati que deus mandauit fieri.  
Primo sacrificioꝝ oblationē. Secdo deuot-  
tam orōnem. Tertio legis ⁊ pphetarū re-  
citationē. Quarto elemosynaz largitioꝝ  
Quinto deuotā meditationē. Hec etenim ma-  
gis debent fieri in noua lege q; in antiqua  
si volum⁹ deuote celebrare sabbatū. **D**e  
sacrificioꝝ oblationē dñi Au. xxviii. In die  
sabbati offeretis duos agnos immacula-  
tos: vnū offeretis mane ⁊ alterū vespere.  
Sed magis hoc debet fieri in noua lege. s.  
in missaz celebrationē: in tpālū oblationē: in  
pctōꝝ cōtritiōē ⁊ missē deuote auditione.  
De illo sacrificio dicit Malachie. i. Ab or-  
tu em̄ solis vsq; ad occasum magnū nomē  
meū in gentib⁹: ⁊ in oī loco sacrificat ⁊ of-  
ferf noi meo oblatio munda. Jo dicit ps̄.

Immola deo sacrificium laudis. Item ali-  
bi. Sacrificiū laudis honorificabit me: et  
etiā vocaf sacrificiuz iusticie. fm̄ illud ps̄.  
Sacrificate sacrificiū iusticie ⁊ oblationes.  
Et alibi. Tūc acceptabis sacrificium iusti-  
cie. Quia in illo sacrificio deus maxie lau-  
dat: ⁊ ibi relucet iusticia diuina inq̄tum est  
figura oblationis chři i cruce. vñ. s. Tho.  
ij. pte. q. viii. ar. j. dicit. Notandum q; du-  
plici rōe celebratio hui⁹ sacri oblatio dicit̄  
Primo sicut dicit Augusti. ad Simplicium  
solent imagines earū rerū noib⁹ appellari  
quarū imagines sunt sicut intuentes tabu-  
lam aut parietem dicimus: Ille est Licero  
ille Salustius. Sed celebratio huius sacra-  
menti est quedam imago representiua pas-  
sionis chři: que vera fuit immolatio. Unde  
Ambrosi⁹ dicit sup eplaz ad Hebreos. In  
chřo oblata est hostia ad salutem sempiter-  
nam potens. Qd̄ ergo nos p singulos di-  
es offerimus ad recordationem mortis ei⁹  
est. Secūdo mō q̄tuz ad effectū passionis  
quia per hoc sacramentū participes efficit̄  
mur dominice passionis fructu. In quadā  
em̄ dominicali orōne dñi. Quotiens hui⁹  
hostie cōmemoratio celebrat̄ opus nostre  
redemptōnis exercetur. Ergo hoc sacer-  
dos in missa repñtat in casula ⁊ alijs vesti-  
bus. Illud offertoriuz offertur omni die p  
pter quinq; fm̄ Tho. in. iiii. distin. xlii. Pri-  
mo quia oportet medicinā paratā esse ptra  
quotidiana pctā. Secundo vt lignum vite  
semp sit in medio paradisi. Tertio vt chřs  
nobis quotidie vniat sacramentalit̄: ⁊ nos  
ei spūaliter. Quarto vt apud nos sit iugis  
memoria passionis dñice. Quinto vt ve-  
ro agno loco typici vtamur: pterquam in  
die parasceues: q; tunc nullus debet cele-  
brare. Quia cessat figura pñte re figurata  
Missā est figura passionis chři: sed passio  
chři tunc est p̄sens. Pro declaratiōe hui⁹  
materie ponam tres cōclusiones. Prima  
q; solus sacerdos rite cōsecratus nulla ma-  
cula deturpatus est minister deputatus  
ad corp⁹ chři offerēdū. Patet p illud quod  
dñi. xxv. di. c. plectis. Ad presbyterum in-  
quit ptinet sacm̄ corpis ⁊ sanguinis do-  
mini in altari dei cōficere. Ideo datur ta-  
li potestas in consecratione sua cū dicit s̄